

پیشگفتار

سخن این شماره مجله تحقیقات منابع آب را به ضرورت نگرش سیستمی و جامع‌نگری در مدیریت منابع آب اختصاص می‌دهیم. اساس و پایه مفهوم مدیریت یکپارچه منابع آب بر این اصل استوار است که تخصیص آب به مصرف کنندگان مختلف برای منظوره‌های متفاوت در یک حوضه آبریز مستقل از یکدیگر نبوده و عمیقاً به هم وابسته می‌باشد. نیازهای مطالعاتی و تحقیقاتی در زمینه مدیریت منابع آب حوضه آبریز، شامل ارائه روش‌ها و مدل‌هایی است که قادر به مدل‌سازی حوضه آبریز با در نظر گرفتن رابطه متقابل آب و خاک و کاربری اراضی با ملاحظات اقتصادی، محیط زیست و اجتماعی باشد. فرضیات اصلی و یا سوالاتی که بایستی مورد توجه قرار گیرند و یا به آنها پاسخ داده شود، به دو دسته تقسیم می‌شوند که در دسته اول شناسایی، ایجاد الگو و تعریف ساختار در جهت پیاده‌سازی مدیریت یکپارچه آب در سطح حوضه‌های آبریز، و در دسته دوم ایجاد و به کارگیری ابزارکارها تقسیم شده‌اند که برخی از سوالات اساسی به شکل ذیل قابل طرح می‌باشند:

(۱) شناسایی، ایجاد الگو و ساختار

- رویکرد ساده‌سازی مدل حوضه آبریز تا چه اندازه بر جامعیت یکپارچه‌نگری تاثیر می‌گذارد؟ حد ساده‌سازی برای حفظ جامعیت در بخش‌های مختلف مدل چه می‌باشد؟
- چگونه می‌توان مسائل و مشکلات اجتماعی را فرموله و کمی کرد و آنرا به عنوان بخشی از مدل‌های مدیریت منابع آب در سطح حوضه آبریز با دیگر اهداف همسنگ نمود؟
- چگونه می‌توان با یکی از مهمترین مولفه‌های طرح‌های آمایش سرزمین که تعیین کاربری اراضی می‌باشد و کنترل فعالیت‌های کشاورزی به عنوان منبع اصلی استفاده از آب و ایجاد آلودگی در حوضه آبریز، اهداف زیست‌محیطی را بهبود بخشید؟
- چه میزان از کاهش دبی ورودی به سدها مربوط به تغییر کاربری اراضی در بالادست و چه میزان مربوط به کاهش بارش در اثر تغییر اقلیم می‌باشد؟
- چگونه با اصلاح الگوی مصرف آب در سطح حوضه آبریز، هدف بهره‌وری اقتصادی بهبود می‌یابد؟
- چگونه می‌توان در مواقع خشکسالی با برنامه‌ریزی در سطح حوضه آبریز و هدفمند کردن خسارتهای خشکسالی، بهره‌وری استفاده از آب را افزایش داد؟

(۲) ایجاد و بکارگیری ابزارکارها

- چگونه مهمترین شاخص‌ها برای پیش‌بینی بلندمدت منابع آب حوضه آبریز انتخاب می‌شوند؟
 - چگونه پیش‌بینی بلندمدت منابع آب حوضه آبریز با استفاده از شاخص‌های شناسایی شده با توجه به پارامترهای پیش‌بینی کننده و محرک‌های اقلیمی و هیدرولوژیکی انجام می‌شود؟
 - چگونه می‌توان مشکلات محاسباتی مرتبط با در نظر گرفتن توامان اهداف کمی - کیفی در بهره‌برداری از مخزن را کاهش داد؟
 - چگونه می‌توان از رویکرد تصمیم‌گیری چند معیاره تخصیص آب و خاک در مدل جامع حوضه آبریز و با در نظر گرفتن اهداف مختلف اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی استفاده نمود؟
- هیئت تحریر مجله، متخصصین آب کشور را تشویق به ایجاد یک گفتگو در طرح سوالات بیشتر، پاسخگویی به سوالات و تشخیص نیازهای مدل‌سازی و تحلیلی برنامه‌ریزی و مدیریت که روند مطالعات جامع آب کشور را متأثر می‌سازد، دعوت می‌نماید.

محمد کارآموز

سردبیر

